

УДК 330.322:504.06:332.142.6

JEL Classification: Q01, Q20, Q28, R11, H54, O18

ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ У СФЕРІ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ МОДЕЛЕЙ ЖИТТЄЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГРОМАД

СТЕГНЕЙ Маріанна¹, Романюк Сергій², МОРЕКА Юрій³

¹Мукачівського державного університету
<https://orcid.org/0000-0002-4688-6447>

²Мукачівського державного університету
<https://orcid.org/0009-0001-6912-1439>

³Мукачівського державного університету
<https://orcid.org/0009-0000-3903-8944>

У статті досліджено роль та вплив інвестицій у природокористування на формування сучасних моделей життєзабезпечення територіальних громад, визначено ключові напрями інвестування та обґрунтовано умови забезпечення їх ефективності. Доведено, що в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення особливої інвестиційна діяльність в сфері природокористування набуває особливої актуальності, оскільки саме вона забезпечує модернізацію природоохоронної інфраструктури, раціональне використання природно-ресурсного потенціалу громад та підвищення якості життя населення. Встановлено основні тенденції, структуру та динаміку інвестицій у природоохоронні заходи, а також визначено їхній вплив на соціально-економічний розвиток громад. Узагальнено ключові проблеми, що стримують активізацію інвестування та визначено перспективні джерела і механізми нарощення інвестицій, серед яких: державно-приватне партнерство, міжнародні програми технічної допомоги, транскордонні ініціативи, грантове фінансування, «зелені» фінансові інструменти та муніципальні фонди сталого розвитку.

Ключові слова: територіальні громади, моделі життєзабезпечення, інвестиційна діяльність, природокористування, природоохоронні проекти, джерела інвестицій.

<https://doi.org/10.31891/mdes/2026-19-45>

This is an Open Access article distributed under the terms of the [Creative Commons CC-BY 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

Стаття надійшла до редакції / Received 02.01.2026

Прийнята до друку / Accepted 22.01.2026

Опубліковано / Published 29.01.2026

© Стегней Маріанна, Романюк Сергій, Морека Юрій

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Сучасні умови розвитку територіальних громад, що характеризуються зростаючими екологічними викликами, ресурсними обмеженнями та потребами у підвищенні стійкості локальних систем зумовлюють необхідність у переосмисленні підходів до організації їх життєзабезпечення. Ефективність реалізації трансформаційних змін до моделей сталого життєзабезпечення у значній мірі залежить від доступності інвестиційних ресурсів та ефективних шляхів їх реалізації. У цьому контексті саме інвестиції у природні ресурси, екологічні технології, інфраструктуру сталого використання довкілля та системи екологічної безпеки створюють реальні можливості для громад забезпечувати високий рівень якості життя, запобігати ризикам, пов'язаним із деградацією ресурсів, і формувати довгострокові умови для розвитку.

У країнах з розвинутою економікою інвестиційна активність у природокористуванні на сьогодні виступає не лише економічним інструментом, а й стратегічною основою формування інноваційних та сталих моделей життєзабезпечення, що формує базові умови для розбудови критичної інфраструктури, осучаснення систем водо-, енергозабезпечення та управління відходами, формування стійкої екологічної безпеки та збереження екосистемних послуг. Таким чином, вирішення сучасних проблем сталого життєзабезпечення в Україні потребує комплексного наукового дослідження, спрямованого на обґрунтування ролі й механізмів інвестиційної діяльності у сфері природокористування у формуванні ефективних, інноваційних та екологічно збалансованих моделей життєзабезпечення територіальних громад.

АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Проблематика інвестиційної діяльності у сфері природокористування та формування моделей життєзабезпечення територіальних громад набула значної актуальності у сучасних умовах соціально-економічних трансформацій та посилення екологічних викликів. Значний внесок у дослідження теоретичних і прикладних засад розвитку територіальних громад висвітлено у працях Н. Лепіш та Я. Павлович-Сенети, які акцентують на змінах у механізмах їх функціонування [1], Л. Пронько, К. Затайдуха і Я. Чорного, які досліджують стратегічні перспективи економічного

розвитку громад [4]. Інноваційні та інвестиційні аспекти природокористування системно розглянуто В. Мінкович і А. Жук [2], В. Голяном та ін. [3], А. Сахно і Т. Тарасюком [7], Н. Ковшун і Н. П'яткою [8], Н. Мішеніною, І. Яровою та Г. Мішеніною [10]. Комплексний зміст інвестиційної діяльності у природокористуванні систематизовано у праці Р. Коробки [11], Т. Паневник та Н. Болгарової [5].

Попри очевидну актуальність та широкий науковий дискурс, в Україні досі недостатньо досліджено механізми впливу інвестицій у природокористування на формування сучасних моделей життєзабезпечення громад та не розроблено цілісних підходів до інтеграції екологічно орієнтованих інвестицій у стратегії місцевого розвитку.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою написання статті є дослідження ролі та впливу інвестиційної діяльності у сфері природокористування на формування сучасних моделей життєзабезпечення територіальних громад, визначення її ключових напрямів та інструментів реалізації.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

За визначенням науковців Лепіш Н. Я. та Павлович-Сенета Я. П., об'єднана територіальна громада являє собою спільноту, яка спроможна забезпечувати своїм мешканцям якісний рівень соціальних та адміністративних послуг через органи місцевого самоврядування (а в умовах воєнного стану також через військові адміністрації). Йдеться про освіту та культуру, охорону здоров'я і соціальний захист, житлово-комунальні послуги та благоустрій, що функціонують на основі оновленого фінансово-економічного механізму [1]. Такий механізм передбачає ефективне накопичення, розподіл і раціональне використання ресурсів на місцевому рівні та формування дієвих моделей життєзабезпечення, здатних стійко підтримувати розвиток громади навіть у кризових умовах.

Формування безпечного та комфортного життєвого середовища в сучасних умовах є неможливим без активізації інвестиційно-інноваційної діяльності, чіткого вибору пріоритетних напрямів інвестиційної політики та створення дієвих теоретичних, інституційних і інструментальних засад підтримки таких процесів. У цьому контексті актуальною є думка Мінкович В.Т. та Жук А.О., що «своєчасне спрямування інвестицій у підвищення безпеки, відновлення та збереження природного середовища є ключовою умовою попередження масштабних ризиків, економічних втрат і потенційних кризових явищ, ліквідація наслідків яких у багато разів дорожча за превентивні вкладення. Таким чином, інвестиції в екологічну стійкість і ресурсну безпеку стають фундаментом для забезпечення високої якості життя та стійкого розвитку територіальних громад» [2].

Погоджуємося з твердженнями Голян В.А. та колективом науковців, що для формування сучасних моделей життєзабезпечення територіальних громад необхідно максимально враховувати ключові напрями глобальної природоохоронної політики, зокрема протидію зміні клімату, інтеграцію сталого сільського та лісового господарства, розвиток виробництва енергії з відновлюваних джерел та запобігання процесам деградації земель [3].

Проведені дослідження засвідчили, що формування та реалізація ефективних моделей життєзабезпечення громад потребує: достатнього інвестиційного забезпечення, інституційної підтримки, кваліфікованих кадрів, здатних створити та забезпечити реалізацію проєктів життєзабезпечення. Як наголошують Пронько Л., Затайдух К. та Чорний Я., в умовах фінансових обмежень постає завдання пошуку додаткових інвестиційних ресурсів для розвитку територіальних громад та забезпечення безпечних і комфортних умов проживання населення [4]. Одним з джерел інвестиційного забезпечення розвитку громад є інвестиції у сфері природокористування. Такі інвестиції відіграють ключову роль у формуванні сталих моделей життєзабезпечення на основі поєднання економічного розвитку та збереження природного капіталу. Як правило, джерелами інвестицій в природокористування виступають: державні цільові проєкти і програми, міжнародні гранти, кошти міжнародних фондів, приватні кошти підприємств тощо.

Науковці Паневник Т. М. та Болгарова Н. К. на основі дослідженого європейського досвіду зазначають, що інвестиції в охорону навколишнього середовища здатні перетворювати традиційні, переважно ресурсовитратні моделі життєзабезпечення громад на більш стійкі та самодостатні [5,с.122].

Таким чином, інвестиції в стале природокористування потенційно здатні продукувати наступні ефекти:

- сприяти економічній диверсифікації, зменшуючи залежність населених пунктів від одного типу використання природних ресурсів і стимулюючи розвиток різних джерел доходу;
- посилити соціальний капітал шляхом активного залучення мешканців до управління проектами та прийняття рішень, що підвищує рівень довіри й соціальної згуртованості;
- покращити загальну якість життя населення.

Аналізуючи обсяги інвестування в природоохоронні заходи в Україні слід відмітити, що за останні 10 років в дану сферу вкладено 108,4 млрд.грн. інвестицій. Як показують статистичні дані, пік обсягів інвестицій у природоохоронні заходи в Україні припадає на 2019 рік, що пояснюється поєднанням відносної економічної стабільності, активізації екологічних реформ та виконанням євроінтеграційних зобов'язань. Це все стимулювало як державні, так і приватні вкладення у природоохоронні проекти. На рис.1. наведено динаміку інвестицій в природоохоронні заходи за період 2015-2024 років.

Рис.1. Динаміка інвестицій в природокористування в Україні, млрд. грн.

Джерело: [6]

Починаючи з 2020 року інвестиції почали різко скорочуватися через економічний спад, спричинений пандемією COVID-19 та потребою переорієнтації бюджетних і бізнесових коштів на антикризові потреби, а з 2022 року через повномасштабне вторгнення РФ, яке змістило пріоритети держави та громад на оборону, відновлення критичної інфраструктури та гуманітарні потреби, істотно знизивши можливість фінансування довгострокових екологічних проектів.

У розрізі основних напрямків інвестування найбільше коштів вкладено в проекти з охорони атмосферного повітря і проблеми зміни клімату (29,1 млрд. грн.), поводження з відходами (28,5 млрд.) та очищення зворотних вод (14,1 млрд. грн.). У таблиці 1. проілюстровано загальну структуру інвестиційних вкладень в природокористування у розрізі основних сфер природоохоронної діяльності.

Таблиця 1.

Основні напрямки та структура інвестицій у природокористування в Україні за період 2015-2024 років

Основні напрямки природоохоронних заходів	Обсяги інвестицій в природокористування, млрд.грн.	Питома вага у структурі, %
Охорона атмосферного повітря і проблеми зміни клімату	29030,5	26,8
Очищення зворотних вод	14101,2	13,0
Поводження з відходами	28518,7	26,3
Захист і реабілітацію ґрунту, підземних і поверхневих вод	13923,0	12,8
Радіаційна безпека	19180,6	0,5
Інші сфери природоохоронної діяльності	3643,7	2,5

Джерело: сформовано авторами за [6]

У результаті аналітичних досліджень, учені Сахно А. А. та Тарасюк Т. Т. встановили що станом на кінець 2023 року найбільш ефективними, тобто таким що давали економічну віддачу та мали суттєвий вплив на якість життя населення є інвестиції в сферу очищення зворотніх вод і загалом водопостачання і каналізацію та в сфері поводження з відходами [7]. Саме в ці сфери спрямовано понад 50% інвестицій, що підтверджує кореляційний зв'язок між обсягами інвестицій та їх віддачею в природоохоронній сфері.

Погоджуємося з думкою Ковшун Н. Е. та П'ятки Н. С., які зазначають, що інвестиційне забезпечення природоохоронної діяльності в Україні залишається на критично низькому рівні, а обсяги таких інвестицій недостатні. Необхідно залучати інвестиції у природоохоронну сферу з усіх можливих джерел: збільшувати державні інвестиції, розвивати альтернативні форми інвестування та стимулювати надходження іноземних інвестицій [8, с. 248].

Варто також підкреслити, що актуальність питань фінансування природокористування, особливо у контексті відбудови систем життєзабезпечення громад, матиме одне з пріоритетних значень в процесі відбудови України після війни, яка вже призвела до катастрофічних наслідків для природного середовища та інфраструктури. У цьому контексті важливими питаннями залишаються: підвищення компетенцій у сфері розроблення та реалізації природоохоронних проектів, оптимізація законодавчої бази, сприяння залученню зовнішніх інвестицій у природоохоронну діяльність, розвиток альтернативних джерел фінансування та впровадження ефективних механізмів контролю за використанням коштів.

Певні напрацювання в сфері підвищення компетенцій для розробки і реалізації природоохоронних проектів вже реалізовано. Зокрема, громади, що беруть участь у Національному павільйоні «Україна та її громади» в межах ReBuild Ukraine, презентують інвестиційні проєкти, спрямовані на «зелене» відновлення, модернізацію природоресурсної інфраструктури та формування сталих моделей життєзабезпечення. Серед ключових напрямів можна відзначити: відновлення водних систем (зокрема проєкт нової станції очищення води в Миколасві та реконструкція оздоровчого центру на радонових водах у Приютівці), розвиток енергоефективності та управління відходами (будівництво ТЕЦ на альтернативному паливі в Хмельницькому, впровадження теплових насосів у Вінниці та Тернополі), а також розширення зеленої інфраструктури й впровадження екологічних технологій у будівництві. Як зазначають організатори заходів, інвестиції в проєкти природокористування зможуть підсилити екологічну стійкість, енергетичну автономність і ресурсну спроможність громад, роблячи їхні моделі життєзабезпечення більш ефективними та стійкими до сучасних викликів [9].

В науковій літературі опрацьовано широкий спектр альтернатив щодо залучення інвестицій в сферу природокористування. Учені Мішеніна Н.В., Ярова І.Є. та Мішеніна Г.А. підкреслюють, що значні перспективні можливості для розширення фінансової бази екологічно орієнтованого життєзабезпечення громад приховані у подальшому посиленні інституціоналізації механізмів публічно-приватного партнерства, які дозволяють ефективно поєднати управлінський потенціал місцевого самоврядування з фінансовими ресурсами та інноваційними можливостями приватного сектору, створюючи передумови для впровадження стійких, екологічно збалансованих і економічно життєздатних моделей життєзабезпечення [10].

Коробка Р. підкреслює, що у прикордонних з ЄС регіонах одним із найбільш дієвих інструментів інвестиційного забезпечення природоохоронних і природоресурсних проєктів є транскордонне співробітництво. Європейські механізми фінансування збереження природної спадщини можуть бути успішно адаптовані в українських прикордонних громадах, забезпечуючи позитивний кумулятивний ефект у сфері природокористування [11].

Таким чином, в умовах звуження традиційних джерел інвестування важливим для громад є пошук доступних альтернатив, серед яких: міжнародна фінансова допомога (ЄС, Світовий банк, ЄБРР, ПРООН, USAID та інші донорські програми), грантові механізми «зеленого» переходу та відновлення, інвестиції приватного сектору, державно-приватне партнерство, муніципальні «зелені» облігації, кошти екологічних фондів та спеціалізованих програм підтримки сталого розвитку. Використання цих джерел дає можливість громадам компенсувати нестачу внутрішніх ресурсів, відновлювати пошкоджені природні системи, підвищувати екологічну безпеку та формувати основу для стійкого післявоєнного розвитку.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Доведено, що інвестиційна діяльність у сфері природокористування є критично важливою для формування сталих моделей життєзабезпечення громад, оскільки дає можливість поєднувати економічний розвиток та соціальний добробут із збереженням природного капіталу. Аналіз динаміки інвестицій в природоохоронну сферу виявив значні коливання, спричинені зовнішніми кризовими явищами, що підкреслює вразливість фінансування та необхідність пошуку додаткових, більш стійких джерел. Структура інвестицій свідчить про концентрацію ресурсів на найбільш економічно ефективних напрямках, таких як поводження з відходами та водопостачання, що є ключовими для забезпечення сталого розвитку територіальних громад. Активізація інвестицій у проекти природокористування та максимізація їх ролі в формуванні систем життєзабезпечення потребує оптимізації методів регулювання та стимулювання інвестиційної діяльності, що полегшить доступ до джерел фінансування, доповнюючи традиційні кошти механізмами публічно-приватного партнерства та транскордонного співробітництва та розширить можливості для залучення зовнішніх інвестицій і грантів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Лепіш Н. Я., Павлович-Сенета Я. П. Територіальні громади в умовах воєнного стану в Україні: адміністративно-правове забезпечення та особливості функціонування. Аналітично-порівняльне правознавство. 2022. № 4. С. 209–214. <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2022.04.38>
2. Мінкович В. Т., Жук А. О. Інвестиційно-інноваційна діяльність у сфері природокористування. Збалансоване природокористування: традиції, перспективи та інновації. Частина 1. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 18–19 травня 2023 р.). Київ: ДІА, 2023. 175 с., С. 9, 128.
3. Голян В. А., Лучечко Ю. М., Заставний Ю. Б., Мединська Н. В. Фінансове забезпечення охорони навколишнього природного середовища в умовах глобальних викликів: пріоритети та особливості. Економіка та держава. 2022. № 8. С. 32–41. <https://doi.org/10.32702/2306-6806.2022.8.32>
4. Пронько Л., Затайдух К., Чорний Я. Економічний розвиток територіальних громад: сутність, особливості та стратегічні перспективи. Економіка та суспільство. 2024. № 59. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-65>
5. Паневник Т. М., Болгарова Н. К. Інвестування в охорону навколишнього середовища у країнах ЄС та Україні. Бізнес Інформ. 2023. № 6. С. 121–127. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-6-121-127>
6. Державна служба статистики України. URL: <https://stat.gov.ua/uk/explorer>
7. Сахно А. А., Тарасюк Т. Т. Оцінка ефективності природоохоронних заходів у контексті вирішення екологічних проблем. Агросвіт. 2024. № 20. С. 40–51. <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2024.20.40>
8. Ковшун Н. Е., П'ятка Н. С. Сучасний стан фінансування природоохоронних заходів в Україні. Український журнал прикладної економіки. 2019. № 4. С. 241–249. <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2019-4-28>
9. Каталог проектів українських громад. 2025. URL: <https://rebuildukraine.in.ua/en/proiekyt-hromad>
10. Мішеніна Н. В., Ярова І. Є., Мішеніна Г. А. Розвиток механізмів державно-приватного партнерства у сфері природогосподарювання в умовах децентралізації. Маркетинг і менеджмент інновацій. 2017. № 1. С. 319–330. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/d75204a5-a0d8-4a15-a7ff-27fc9ed2221b/content>
11. Коробка Р. Інвестиційна діяльність у сфері природокористування: зміст, складові, особливості. Економіка та суспільство. 2024. № 67. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-67-39>

REFERENCES:

1. Lepish, N. Ya., & Pavlovych-Seneta, Ya. P. (2022). Terytorialni hromady v umovakh voiennoho stanu v Ukraini: administratyvno-pravove zabezpechennia ta osoblyvosti funktsionuvannia [Territorial communities under martial law in Ukraine: administrative and legal support and features of functioning]. *Analitychno-porivnialne pravoznavstvo*, (4), 209–214. <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2022.04.38>
2. Minkovych, V. T., & Zhuk, A. O. (2023). Investytsiino-innovatsiina diialnist u sferi pryrodokorystuvannia [Investment and innovation activities in the field of nature management]. In *Zbalansovane pryrodokorystuvannia: tradytsii, perspektyvy ta innovatsii* [Balanced nature management: traditions, prospects and innovations]. DIA, 175, 9, 128.

3. Holian, V. A., Luchechko, Yu. M., Zastavnyi, Yu. B., & Medynska, N. V. (2022). Finansove zabezpechennia okhorony navkolyshnyoho pryrodnoho seredovyscha v umovakh hlobalnykh vyklykiv: priorityety ta osoblyvosti [Financial support for environmental protection in the conditions of global challenges: priorities and features]. *Ekonomika ta derzhava*, (8), 32–41. <https://doi.org/10.32702/2306-6806.2022.8.32>
4. Pronko, L., Zataidukh, K., & Chornyi, Ya. (2024). Ekonomichni rozvytok terytorialnykh hromad: sutnist, osoblyvosti ta stratehichni perspektyvy [Economic development of territorial communities: essence, features and strategic perspectives]. *Ekonomika ta suspilstvo*, (59). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-65>
5. Panevnyk, T. M., & Bolharova, N. K. (2023). Investuvannia v okhoronu navkolyshnyoho seredovyscha u krainakh YeS ta Ukraini [Investing in environmental protection in EU countries and Ukraine]. *Biznes Inform*, (6), 121–127. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-6-121-127>
6. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy [State Statistics Service of Ukraine]. (n.d.). <https://stat.gov.ua/uk/explorer>
7. Sakhno, A. A., & Tarasiuk, T. T. (2024). Otsinka efektyvnosti pryrodokhoronnykh zakhodiv u konteksti vyrishennia ekolohichnykh problem [Evaluation of the effectiveness of environmental protection measures in the context of solving environmental problems]. *Ahrosvit*, (20), 40–51. <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2024.20.40>
8. Kovshun, N. E., & Piatka, N. S. (2019). Suchasnyi stan finansuvannia pryrodokhoronnykh zakhodiv v Ukraini [Current state of financing environmental protection measures in Ukraine]. *Ukrainskyi zhurnal prykladnoi ekonomiky*, (4), 241–249. <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2019-4-28>
9. Kataloh proektiv ukrainskykh hromad [Catalog of projects of Ukrainian communities]. (2025). <https://rebuildukraine.in.ua/en/proiekt-y-hromad>
10. Mishenina, N. V., Yarova, I. Ye., & Mishenina, H. A. (2017). Rozvytok mekhanizmiv derzhavno-pryvatnoho partnerstva u sferi pryrodohospodariuvannia v umovakh detsentralizatsii [Development of public-private partnership mechanisms in the field of nature management under decentralization conditions]. *Marketynh i menedzhment innovatsii*, (1), 319–330. <https://essuir.sumdu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/d75204a5-a0d8-4a15-a7ff-27fc9ed2221b/content>
11. Korobka, R. (2024). Investytsiina diialnist u sferi pryrodokorystuvannia: zmist, skladovi, osoblyvosti [Investment activity in the field of nature management: content, components, features]. *Ekonomika ta suspilstvo*, (67). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-67-39>

INVESTMENT ACTIVITIES IN THE FIELD OF NATURE MANAGEMENT AS A FACTOR IN FORMING MODELS OF COMMUNITY LIVELIHOOD

STEHNEI Marianna, ROMANIUK Serhii, MOREKA Yurii
Mukachevo State University

The relevance of this study is driven by the intensification of global environmental challenges, the growing scarcity of natural resources, the need to transition to circular economic models, and the increasing role of territorial communities in ensuring sustainable development. Under martial law and in the context of post-war recovery, investments in nature management acquire strategic importance, as they contribute to the modernization of environmental protection infrastructure, improvement of ecological safety, rational use of natural resources, reduction of anthropogenic pressure on ecosystems, and enhancement of the population's quality of life. The formation of modern livelihood models for communities that combine economic efficiency, social cohesion, and environmental balance is becoming particularly important.

The purpose of the article is to investigate the role and impact of investments in nature management on the formation of contemporary community livelihood models, to identify priority investment areas, and to substantiate the conditions necessary for ensuring their effectiveness. The methodological framework of the study is based on general scientific and special methods, including analysis and synthesis, systemic and comparative approaches, statistical analysis of the dynamics and structure of investments in environmental protection measures, and the generalization of scientific approaches to ecological investment. The application of an interdisciplinary approach made it possible to consider investments in nature management not only as a financial resource but also as an instrument for the structural transformation of local economies.

The study demonstrates that investments in environmental projects contribute to the diversification of community economies, the development of green employment, increased energy efficiency, the formation of local value chains, and the strengthening of social capital. They create long-term conditions for sustainable development, enhance the institutional capacity of communities, and facilitate their integration into the European environmental and economic space. At the same time, a number of constraints have been identified, including insufficient financial support, dependence on external crisis factors, limited managerial and institutional capacity at the local level, and an underdeveloped system of strategic planning for environmental investments.

Promising sources of investment support include public-private partnership mechanisms, international technical assistance projects, cross-border cooperation programmes, grant funding, green municipal bonds, environmental funds, and other innovative financial instruments aimed at supporting sustainable resource use. It is substantiated that increasing the volume and efficiency of investments in nature management is a necessary prerequisite for the formation of resilient, environmentally balanced, and socially oriented models of community livelihoods capable of functioning effectively under conditions of uncertainty and post-war transformation.

Keywords: territorial communities; livelihood models; investment activity; nature management; environmental projects; investment sources.